

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

12. De peccatis, quibus violatur Paupertas, aut Castitas solenni Religionis
voto promissa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Decimotertio queritur, An Religiosus extra Monasterium degens legitimo Superioris concessu tuta conscientia elemosinas aliquas in pauperum usus largiri queat? *Respondeo*, posse ex his, quæ sibi ad vitam necessaria conferuntur, eo, quod tæitè videtur eiusmodi facultas sibi concessa, nisi de mente, & voluntate Superioris aliud constet, aut nisi Religiosorum mos, & usus aliud præscribat: aut nisi donet contra id, quod habetur in Pontificia constitutione S. D.N. Clementis VIII. quâ supra c. 9. q. 5. ad verbum citavi.

Cap. XII.

De peccatis quibus violatur Paupertas, aut Castitas Solemni Religionis voto promissa.

Animaduertere oportet, Religiosum, vel contra votum Paupertatis, vel Castitatis aliquando delinquere. In cap. *Monachi*, *De statu Monachorum*, ex Concilio Lateranensi constitutum est, ut *Monachus, qui peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit iniuncta administratione permissum, à communionemoveatur altaris: & qui in extremis cum peculio inuentus fuerit, & dignè non pariterit, nec obligatio pro eo fiat, nec inter fratres accipiat sepulturam. Quod etiam de vniuersis Religiosis prætipimus obseruari. Hæc ibi.*

Primo queritur, in quibus religiosus votum violat Paupertatè: id est. Quid nomine Proprij intelligatur, cum dicitur, Nihil proprium posse religiosum habere? *Respondeo*, Proprij appellatione non solum intelligi dominium, & proprietatè rei, sed etiã usum, & usum fructum, possessionè, administrationem, prout sunt iuris, non facti. Est enim sciendum, Dominium siue Proprietatem esse ius perfectè, & liberè statuedi de re corporali, nisi fuerit lege prohibitum. vnde definitur in hunc modum: dominium est ius, quo quis rem aliquam habet, possidet, & ea frui, & uti potest non alieno, sed nomine suo. Nam Oeconomus, Procurator, administrator videntur iuste re domini, sed non proprio, sed alieno nomine. Vsufructus verò, est ius, quo quis potest rei fructus impendere, ut vult, salua substantia rei: ita ut possit arbitratu suo rei fructus locare, vendere, donare. *Glossa in l. 1. ff. de usu, & habit.* Vsus est ius, quo quis potest in propriu suu commodum tantum uti fructibus, rei salua substantia. *Institit. de usu, & habit. s. 1. vnde vsuarius iure pot sumere nõ solum quantum sibi expedit, sed etiam quantum expedit familie suæ. L. plenim, ad finem. ff. de usu, & habit.* Possessio verò, ius est insistendi rei corporali, à qua possidenda non prohibemur. *Hostien in sum. & Azo. in sum. tit. de acqui. ren. & res. posses.* Administratio, ius est, quo quis potest apud iudices agere, & conuenire aliu de re aliqua, & de ea extra iudiciu statuere: ita ut si libera, & legitima potestas siue facultas agendi inno. in c. ex literis, de prob. Hæc igitur quinque, prout sunt iuris, significant aliquid proprium, quoc quis habet, & administrat nomine, & arbitratu suo sine consensu, & voluntate alterius. Sicut etiã Habitatio, prout est iuris, ius est, quo quis potest in domo aliqua habitare: & Actio est ius agendi: Hæreditas est ius succedendi in bonis alterius. Aliquando tamen Vsus, & Possessio sunt facti, non iuris: Et tunc hæc in seruum, filium fa-

miliæ, & Monachum verè cadunt, eo quod qui facti tantum usum, habitationè, vel possessionè habet, nihil proprium retinet, quia illud habet nutu, & voluntate, aut nomine alterius: nam hoc modo etiam commodatarius, depositarius, colonus habent rei possessionem.

Rursus animaduertendum est, nomine Dominij, aut Proprietatis intelligi etiam Quasi dominium, vel Quasi proprietatem: est enim, ut docet *Glossa in c. conquestus, de foro compet. & in l. sequitur. §. Si vnica. ff. de vsucap. & l. 3. ff. de acqui. poss. Dominium*, vel Proprietas rerum corporalium, Quasi dominium verò, vel Quasi proprietates rerum incorporalium, cuiusmodi est Beneficium Ecclesiasticum, Iurisdictio, Ius nominandi, designandi, offerendi clericum in Beneficio instituendum, eligendi, confirmandi, instituendi, visitandi, & conferendi, & id genus alia. In quibus etiam Proprietas à Possessione distinguitur, ut in Iurisditione, cap. *licet casam, De Probationibus*. in iure eligendi, cap. *cum Ecclesia, De causa possess.* in iure conferendi, cap. *cum in super, De causa possessionis*; in iure visitandi cap. *cum ex officij. De prescriptionibus*; in iure præsentandi, cap. *consultatibus, De iure Patronatus*. Pari ratione, Possessionis nomine accipi etiam solet Quasi possessio, ita ut possessio sit ius insistendi in re corporali, Quasi possessio verò, ius insistendi in re incorporali. Præterea voce Dominij accipitur, tum dominium directum, tum vile.

Religiosus igitur ratione Paupertatis voto solemniter promissæ caret omni bonorum dominio, vel quasi dominio, proprietate, vel quasi proprietate; dominio item directo, & vili; vsu, vel vsufructu, possessione, vel quasi possessione. quæ quidem omnia sunt iuris, non facti. Denique voto Paupertatis continetur abdicatio pecuniæ & cuiuslibet rei pecuniæ æstimabilis. Nam in iure, vocabulo Pecuniæ nõ solum venit numerata pecunia, sed etiam res omnes, tum stabiles, ut agri, & domus, tum se mouentes, & mobiles, ut corpora, tum iura, ut obligationes, actiones.

Secundo queritur, An religioso, quod attinet ad Paupertatem, repugnet vsus rerum pecuniæ æstimabilium, qui solum est facti? *Respondeo*, ut ex quaestione Superiori constat, certi iuris esse, repugnare omnino vsu, qui est iuris: nam qui talem vsum habet, eo ipso, proprium habet, cum habeat ius vtendi re, in suum commodum pro arbitratu suo. *Silu. ex communi sent. in verbo Religion. 6. quaest. 7.* hoc tanquam certo posito. Præcipua quaestio nobis est de Vsu, qui est facti. Et sic potest dupliciter accipi. Primo ut est Vsus quidam, quo Religiosus vitur re abique Superioris nutu, & consensu expresso, vel tacito. *Deinde*, ut est Vsus quidam, quo vitur re pro Superioris permisso, & nutu expresso, vel tacito, & hic vsus cum voto Paupertatis non pugnat. Non quod qui vsu facti habet, proprium per se aliquid habeat, sed quod iure communi is, qui in Religione approbata voto Paupertatis emitit: abdicat omnem vsu rei, perinde, ac si tacitè promittat omne rebus vsurum, renuente aut nesciente Superiore, ut in sinuant Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, Abbas, Antonius, Ancharanus, & cæteri in cap. *cum ad Monasterium, de statu Monachorum*.

Archidia.

Archidiaconus, Turrecrem. Præpositus in cap. non dicitur. *re. quest. 1.* Angelus, Silvester, Tabienfis, & reliqui Summi in verbo Religio. Hanc tamen sententiam refellit Maior in 4. dist. 38. q. 9. quia ex ea concluditur Religiosum nunquam contra votum paupertatis peccare, si rebus utatur quomodolibet, hoc est, si res impendat in quovis usus Abbatibus permissis. Item consequens esse, ut Abbas, qui Superiorem non habet, nunquam votum paupertatis infringeret, quod tamen est absurdum: sciendum est prædictam sententiam solum docere, contra votum paupertatis facere Religiosum, si rebus utatur absque nutu, & consensu Abbatis, siue Superioris expresso, vel tacito, non tamen docere, sic & non aliter votum paupertatis infringere.

Tertio quaeritur, utrum Religiosus Paupertatis votum violet ab externo nummos accipiens, quibus libros emat, quos apud se retineat in cella? loquimur autem de Religioso, qui nulla Regula, Constitutione prohibetur pecuniam per se, vel per alium accipere. Respondeo: Si in scio Superiore id faciat, videndum esse, an his pecunijs, & libris utatur absque Superioris voluntate expressa, vel tacita, an secus. Si primum, contra Paupertatem delinquit, quoniam vsum sibi vendicat, & retinet. Si secundum, non peccat.

Sed dubia adhuc quaestio est, an si libros ex pecunijs sibi datis emerit Religiosus in scio Superiore, eosque tantummodo vsus gratia penes se retineat, sed palam inter libros ceteros, quos Superioris concessit, & voluntate habet in cella expofitos, censetur vsum eorum habere citra vllum Superioris consensum expressum, vel tacitum? Respondeo, eum nequaquam esse condemnandum tanquam Paupertatis violatorem, quandiu eos tenet in cubiculo palam expofitos omnibusque obiectos: nam quicquid hoc modo Religiosus habet, Superiorum suorum voluntati, potestatique subijcitur: quod si eos omnino Superioribus celet, violata Paupertatis reus habetur. Idem pariter iuris est, si Religiosus ex communi Bibliotheca, aut communi loco aliquid in scio Superiore ad suum vsum, & commodum ceperit: est enim perspicuum, an ea in re tacitus aliquis consensus Superioris inesse credatur, & tunc paupertatis votum servatur, alioquin violatur. Quæres, num votum negligat, si in scio Superiore ex loco publico rem aliquam sibi sumat utendam ad tempus, & deinde in eundem locum restituat? Non mihi videtur is paupertatem violasse, nisi id alioqui fuerit aliunde prohibitum: non enim eo, quod accipit, uti vult, citra omnem prorsus sui Superioris voluntatem, sed ad certos tantum dies, animo, & voluntate illud in eundem locum, unde acceperat, referendi.

Quarto quaeritur, An contra Paupertatem, voto promissam peccet Religiosus, si absque consensu Superioris aliquid donet externis? Respondeo, videndum esse, quibusnam rebus tacitus Superioris consensus subesse credatur, aut subesse iure possit nam quorundam Religiosorum consuetudo Superioribus temporibus erat, ut aliqua externis donaret, parvula scilicet munuscula, præsertim ad cibum, & potum; alia item, quæ ad pietatis, & religionis studium, pertinent, cuiusmodi sunt sacra Reliquia, & Im-

gines Sanctorum, cereæ item Agni imaguncula; necnon & calculi Pontificia auctoritate, & beneficio sacrali. Solebat præterea etiam generali quadam Superiorum voluntate concedi, ut similia in externos conferrentur. Tacitus quoque Superiorum consensus adesse putabatur in quibusdam Religiosorum familijs, cum Religiosus aliquid missus, ad negocia gerenda, vel ad literaria studia, eleemosynarum aliquid largiebatur ex his, quæ ad commodam eius sustentationem spectabant. Pari ratione Superiores Collegiorum, aut Domorum Præfecti nonnulla parva interdum donabant ex bonis, quæ administrabant, ad remunerandum alicuius obsequium, retinendos in amicitia, & benevolentia viros de ipsis Religiosorum Cœnobijs bene meritos, ad aliorum animos conciliandos, ad tuendum, augendum, conservandumque commune Cœnobijs, vel totius etiam Religionis bonum. Sic etiam apud quosdam Religiosos erat in more positum, ut Religionum, Monasteriorumque Præfecti ex communibus bonis quæ possident, in pauperum vsus certam pecuniam quantitatem impenderent. Sed quantum illa deberet esse quantitas, tunc temporis merito dubitabatur, quia alij censebant, in singulis mensibus tuta conscientia ab eis erogari duorum, triumque aureorum summam; alij vero, singulo quoque anno decem, vel duodecim, aut quindecim aureorum quantitatem sufficere. Aliorum vero iudicio, res arbitrio boni viri definienda, & æstimanda pro magnitudine reddituum, & pro multitudine, paucitateque pauperum videbatur. Sed hæc omnia, & alia similia iure optimo abrogantur in Constitutione Pontificia Sanctissimi D. N. Clementis VIII. quam supra c. 9. q. 7. ad verbum retuli: in qua aperte declaratur, quid possint Religiosi privati, quid item superiores donare, & continetur formula, quam servare debeant in quibusdam rebus donandis: ne Religiosorum paupertas aliquo modo enervetur.

Quinto quaeritur, An Religiosus, qui sciente, & consentiente Superiore plura habet, quæ sibi suppetant ad vitam sustentandam, peccet contra Paupertatem? Respondet B. Antoninus, cui assensit Silvester in verbo Religio. 6. q. 7. dist. 4. non quidem contra votivam paupertatem peccare, quia nimirum ijs rebus utitur sciente, & annuente Superiore. Nihilominus tamē, & Superiorem male facere, & pariter Religiosum male uti. Ex bonis enim communibus apud Religiosos, nec dari, nec accipi plus debet, quam necessarius cuiusque vsus ac indigentia postulet. Religionum Præfecti summa ope, ac studio niti debent, ut proprietatis vitium, quod est multorum malorum causa, & origo, funditus e Monasterio tollant, & omnes proprietatis rerum occasiones radicitus euellant. Et c. relat. Ne Clerici, vel Monachi, reprehendantur graviter Religiosi, qui seculariter vivunt. At Maior in 4. dist. 38. quest. 9. dicere videtur huiusmodi Religiosum contra votum paupertatis facere: Nam putat ille, in voto paupertatis contineri, ut Religiosus tantum habeat ea, quæ sunt ipsi necessaria ad victum, ad vsusque quotidianos Superioris consensu, & nihil amplius. Certè Antoninus, Silvester, & Maior conveniunt, huiusmodi Religiosum graviter peccare, cum habet superflua, & Superio-

rem non

rem non leuiter delinquere, cum facultatem concedit Religioso, vt plus habeat ad vsus quotidianos, quam par sit.

Ea igitur est laudabilis vitæ Religiosæ cōsuetudo, qua vestes lineæ, pelliceæde, aut cuiusuis generis in communi loco asseruantur, & inde in singulas hebdomadas, menses, vel annos, in vsu cuiusque distribuuntur. Quibus quidam præficiuntur, vt eas custodiant, excutiant, purgent, refarciant, ac renouent. Vbi nullus apud se habet vestes præter eas, quæ ad quotidianum vsu necessariæ sunt, nullus dona ad se missa accipit, vel ad suum vsu adhibet nisi consensu Superiore, & consentiente: nullus apud se pecuniam tenet, præter eam, cui bonorum communium administratio, & cura committitur, nullus item in annu sua in cella ex vestibus, libris, aut suppellectile habet aliquid, eo amplius quam quod ad suum vsu fuerit à Superiore concessum: vbi denique communis est omnium victus, communis mensa, communis vestitus in communi aliquo loco solitus asseruari.

Contrà verò, ea improbanda consuetudo, vbi Religiosorum quisque aliquid apud se habet, vnde viuat, quod in communem locum non asserit: vbi singuli plus habent, quam quod sit sibi necessarium ad vitam tuendam. Iure quoque improbandum specula, vnguenta, suffimenta, & his similia pleraque vana, profana, quæ maxime Religiosam dedecent simplicitatem. Pari ratione vituperanda veniunt preciosa ornamenta librorum, vestium, suppellectilium, & aliarum rerum, quibus vtuntur Religiosi, quippe quæ magis ad mundanos homines, quam ad pauperes Religiosos spectant, vt constat: Ex quibus omnibus merito colligitur Religiosos nihil donare, legare, vendere posse, tamen si ad ipsorum fuerit vsu tributum, & multo minus aliquid ludo, à quo prohibentur Religiosi, perdere, vel in alios vsus inanes, ac futiles, & maxime turpes, & inhonestos insumere. Quo fit, vt ij, qui talia à Religiosis accipiunt, ea restituere Monasterio debeant.

Sextò queritur, An Religiosus, qui ex communi, aut ex eo, quod alteri ad vsus eius tributum est, furtim aliquid sibi capit, crimen proprietatis incurrat? Respondeo, incurrare: nam etsi non sit dominium furtiuæ rei sibi assumere, assumit tamen sibi vsu absque nutu expresso, vel tacito Superioris. Quod si res est parua, & leuis, veniale; si grauis, & magna, lethale peccatum admittit. **ROGABIS**, quanta rei quantitas sufficiat ad lethalis peccati materiam? Respondeo tantam sufficere, quanta alioqui satis est ad constituendam materiam furti, quod peccatum lethale sit: quod enim in seculari, graue, & lethale furtum esset, in Religioso furante, lethale sacrilegium erit. In furto verò quid sit paruum, leue, & modicum, quid magnum, graue, & multum, dicam in septimo diuinæ legis præcepto, cum de furto tractabo.

Septimò queritur, An si Religiosus absque Superioris cōsensu, ab alio eiusdem Monasterij Religioso aliquid accipiat, quod est ipsius, qui dat vlti concessum, in vitio Proprietatis incidat? Respondeo aliqui minime; nisi acceperit animo, & voluntate vtendi, sine Superioris consensu: nam

vsu, quem alius habuerat, sibi sumit, quare quamdiu eiusmodi vsu Superioris voluntati subijcit expresso, vel tacite, in Proprietatis vitio non est. **Profectò**, Religiosus vsufructuarius esse non potest: id etenim impedit votum paupertatis, quod fecit vsufructuarius differat ab vsuario, quod vsuarius solum vt re, cuius habet vsu, potest ad suum commodum: vsufructuarius verò ex re, cuius vsu fructum habet, fructus iure capit, ita vt eos alteri donare, & vendere queat: Religioso res à Superiore conceditur, vt ea ipse vti possit, non vt ipse in alium huiusmodi vsu transferat suo nutu, absque expresso, vel tacito Superioris consensu.

Si iterum roges, an faciat contra votum paupertatis Religiosus, qui inscio, vel renuente Superiore aliquid sumit ex ijs, quæ sunt in commune, Monasterio collata, & illud edendo vel bibendo consumit? Maior in quarto dist. 38. quæst. 9. videtur sentire eum contra votum paupertatis facere, quia vtitur re, vt propria, videlicet consumit, quod ad eum, vel potum communem pertinet, absque Superioris consensu expresso, vel tacito. Certè Religiosi hac in re cauti esse, & sibi timere debent, ne plus æquo sibi sumant.

Si quæras itidem, An votum paupertatis violet Religiosus, qui contra Regulam vtitur re etiam si id faciat Superioris assensu, Maior in quarto dist. 38. q. 9. docet, eum votum infringere, quia putat ille in voto paupertatis contineri, vt nullus Religiosus communibus rebus vtatur contra Regulam: & ideo sentit Superiorem nulli subdito Religioso posse facultatem concedere vtendi rebus contra Regulam, quia quamuis possit Regulæ rigorem ex parte remittere, nequit tamen Religiosum à voti vinculo soluere, aut ei contra votum faciendi potestatem concedere. Appellatione rei accipit Maior pecuniam, aut rem pecuniam æstimabilem. Alijs rigida, & seuera videtur Maioris sententia, quia nõ quidquid Regula prescribit, ad vota pertinet. Quidquid sit, oportet Religiosos caute viuere, & rebus vti, non vt homines omni voto solutos, sed vt Religiosos votiuâ paupertate adstrictos, & in dubijs sapientes cōsulant Religiosos, Regulam, Institutum, & Religionem professos.

Si roges, An Abbas iure queat Monacho facultate concedere, quæ vtatur pretiosa veste? Respondeo, cum Nauar. Comment. 4. de regular. num. 27. non posse: quia est contra id, quod habetur in Clem. 1. de statu Monach. vbi Monachis interdicitur omni cultu, & ornatu pretioso, seu sumptuoso in vestitu, equitatu, absque iusta, & debita causa, vt ibi Glossa annotauit.

Octauò queritur, An grauius peccet Religiosus Religionem professus, paupertatē non seruans, quam si simplici tantum paupertatis voto teneretur? Respondeo, simplex votum, quo quis tria Religionis vota facit, in aliqua Religione approbata, & solemnī, cōram Deo per se nõ differre, vt superius admonui: Ecclesiæ tamen constitutione & iure cōmuni Canonico, plura vota paupertatis solēni, quam simplici continentur. Etenim qui solo simplici voti vinculo adstringitur, quamuis rerum suarum vsu se abdicauerit, dominium tamen, & proprietatem apud se

aliquan-

aliquando retinet. Religiosus verò professus nō item. Hic rursus nihil sibi acquirit, sed Monasterio, ac religioni, ille verò prior sibi potest acquirere aliquid dominiū, & proprietatem, licet nō vsum: est enim capax hereditatis, & cuiuslibet alterius rei, ad quā antea ius habebat. Postremò religiosus Professus nequit testamentum condere, ita ut inane sit, & irritum si fecerit: quod tamen factum ab eo, qui simplici Paupertatis voto alligatur, ratum & firmum fortassis habetur, vt postea dicam, licet peccet suis rebus vtendo absque legitima auctoritate.

Nonò queritur, An religiosus, qui solum professus est, tacite religionem, in sacrilegium incurrat, si Castitatem non seruet? Ratio dubitandi est quia Castitatem expressim non vocit. Respondeo, nihilominus eum sacrilegij crimine teneri: nā sufficit si aliquid vltro faciat, quod nouit cum voto Castitatis esse coniunctum: vt castitatem ipsam vouisse simpliciter iudicetur. Sed qui tacite religionem proficitur, aliquid sponte facit, cui scit votum Castitatis annecti. Queres, an religiosus Castitatem violans, suum peccatum ex toto confiteatur, si tantum apud Sacerdotem exprimat voto se quidē Castitatis adstrictum teneri, taceat tamē se esse religiosum? Quidam opinantur satis esse primum patefacere, quia Castitatis votum simplex, & solemne per se non differunt. Contra sentiunt alij, id minime sufficere, sed secundum quoque illud patefieri oportere: eo quod solemne Castitatis votū à simplici plurimum differat. Queres deinde, an si religiosus sit in sacris ordinibus constitutus, inter confitendum debeat declarare, & se esse religioni dicatum, & initiatū sacris ordinibus, an verò satis sit alterutrum illorum exprimere, hoc est, si vel sacrorum ordinum dignitatem, vel Religiosorum statū aperiat? Quidam existimant vtrumque aperiri oportere, alij verò sufficere, si se Religiosum esse fateatur. Alij contra opinantur, eum satisfacere alterutrum illorum confitendo, nimirum, se ad sacros ordines euectum, aut religiosum esse. Sic enim solemne votū Castitatis plenē explicari, & patefieri contendunt.

Cap. XII.

De modis quibus Religiosus violat obedientie votum.

Primo queritur, quo differat peccatum, quo religiosus per cōtemptionem peccat ab eo, qui violat obedientie votum? Respondeo, latius patere peccatum ex contemptu, quam peccatum inobedientie. Nam contemptio consistit, tum in his, quæ præcepta sunt, tum in alijs, de quibus nullum præceptum habemus: peccat enim quis, tum Consilia, tum Præcepta contemns. At inobedientie peccatum in his duntaxat versatur, quæ nobis sunt imperata. Contemptus igitur est cum quis Præceptum, vel Consilium monitum, vel regulam prætermittit tanquam re inutile, futilem, & vanam, vel cum is, qui iubet, vel consilium dat, monet, vel dirigit ad agendum tanquam vanus, vel inspiens despicitur. Inobedientie verò peccatum est, cum imperata violamus, vel omittimus eo animo, & voluntate, ne imperanti pareamus. Vt exemplo; Titius ieiuniū

ab Ecclesia indictum prætermittit, & violat tanquam inutile, & vanum, contemptor est: at cum omittit & negligit, quia recusat Ecclesie iubenti obedire, tunc inobediens est: si verò nimia cibi auiditate eiusmodi præceptum perfringat, tunc intemperans est, non inobediens, vel contemns. Hinc est, vt religiosus minime ex contemptu peccet, quoties contra Regulam, Constitutionem, Superioris præceptum delinquit: nec quoties regulæ, aut Superioris mandatum violat, inobedientie peccatum admittit.

Secundò queritur, quādonā religiosus in peccatū inobedientie labitur? Respondeo, quādocumque superior Constitutio, vel regula fieri aliquid iubet in virtute sanctæ obedientie, aut alijs verbis idē penitus valentibus, nec illud præstat, ac seruat.

Tertiò queritur, An superior possit aliquid præcipere virtute sanctæ obedientie ijs in rebus, quæ sunt contra aliorū superiorū præcepta? Respondeo, certi iuris esse, nihil posse superiorem iubere in ijs, quæ sunt contra ius naturale, vel diuinum, vel Canonicum, vel Ecclesiasticū, vel contra madata eius, qui superiorem potestatem habet, eique subijcitur. Obijcies, vnde ergo tantum meriti, & laudis simplex veterum Monachorum obedientia promeruit, quos paruissimè constat in multis, quæ cōtra ius naturale, vel diuinum facere iubebatur? qualia multa apud Cassianum lib. 4. de instit. Monacho, c. 24, 25, 26, & 27. legitur licet. Quidam totum hoc conferunt in magnam illorum hominū simplicitatem, vt qui omnia sibi ab Abbate imperata putarent tuta conscientia se posse facere, & exequi simpliciter absque vlla discussione. At verò mihi videtur, eiusmodi Monachos magnæ quidem fuisse simplicitatis, sed in ijs tamen, in quibus eos Præpositis suis obedisse legimus, obedientie ductū secutos existimo: vel quia non omnia clarè, & aperte cum iure naturali, vel diuino pugnant; & proinde eos bona fide obtēperasse puto: quia ignorabant esse iuri naturali, vel diuino contraria; Quo certè modo nos possumus etiam nunc absque peccato aliquid ignorare, quod iuri naturali, vel diuino aduersetur: vel quia licet manifestè mala, vt legi diuinæ contraria, & aduersa esse videretur, ea tamē sibi imperari putabāt, vt facere conarerent, & Superiorē curaturū, ne imperata perficerēt: Aut deniq; quia sibi in animū induxerat, ea præcipi nō quidē simpliciter, & absolute, vt facerēt, sed vt obedientie documētū, & exemplum præberēt. Deinde obijcies, fas non esse superiori, aliquid iubere, cū habet in animo id impedire, aut nolle, vt fiat. Respondeo, apud Theologos Scholasticos quæstionē agitari, quā tractauit Dur. 1. d. 47. q. 3. Vtrū Deus aliqua præcipiat, quæ fieri nolit? Quā soluit affirmādo non solū facere id posse, sed etiā interdū fecisse, vt supposita ministrabūt exēpla. Nā imperauit Abraham, vt vnicū filium suum immolaret, quē tamen postea immolari prohibuit. Christus etiam Dominus præcepit quibusdā, ne miraculū à se editū proderent, & quo magis præcipiebat, ne cui dicerent, eo magis prædicabant illi miraculum, in quo illos non est credendum peccasse; mirabantur enim turbæ, quæ dicebāt: Bene omnia fecit, & surdos fecit audire, & mutos loqui. Item, Deus

omnibus